

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Februarius 20-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Spanyol Ország.

A' *Párisi* újságokban kijött Madridi tudósítások szerint, a' mellyek innét Jan. 22-dik napján indultak, nem tsak *Gallitziában* hanem a' *Navarrai* vidékeken is, valami kóborló fegyveres tsuportok mútogatták magokat, mellyeknek a' rossz gondolkodású emberek *Pártosok' serege* (partisans) nevezetet adtak tiszteletből: de bizni lehet ezen tartományoknak Kommandánsaikhoz 's az alattok lévő seregekhez, hogy nem soká oda viszik a' dolgot, hogy ezen tsavargók is hadi ítélőszék eleibe állittatnak, és a' *Porlier'* sorsára jutnak. *Corunában* még 70 olyan tisztek senyvedtek fogházakban, kik a' *Porlierrel* való özszeesküvésért szenvednek. Az ítélet nem mondatott még ki réájok. A' tsendességnek meg háborodásától azonközben ezen Madridi levelek szerint semmit nem lehetett félni; a' mostani mozgások már most tsak úgy nézettek, mint a' nagy égés után itt-ott pislogó szikrák, a' mellyek magokban elaluznak.

Megparantsolta a' Király, hogy a' *Jesuitáknak* Spanyol országban minden még el nem adatott jószágaik haladék nélkül adattassanak vissza. Többire már minden régi *Collegiumaik* vissza adattattak nékiek. *Barcellona, Cervera, Valencia, Calatayad, Teruel,* és sok más Spanyol országi 's mint

a' tudósítás mondja még Amerikai városok is a' Királyhoz folyamoktak kérelmekkel, hogy az ifiuságnak nevelésére állitson-fel Jesuita Novitziatusokat és Collegiumokat közöttök.

Madridbol így irnak Jan. 24-dik napján: — „Itt a' Ministeriumban történt új változás az egész közönség' figyelmetességét magára vonta. *Cevallos*, a' ki ötödik-szer lépett vala bé a' külső dolgokra ügyelő Ministerségre, most kétségkivül legutóbbszor lépett ki abból. *Santanderbe* küldetett számkivettetésbe 2000 Piasterekből álló penzióval. Az igasságkiszolgáltatására ügyelő Minister *Don Moyano*, *Sek* a nevű faluba küldetett lakni, melly az ő születése helye, 's a' hol lakik egy időtől fogva, a' *Moyano* előtt volt Státus-Titoknok *Mazanas* is. A' negyedik Minister, kinek kezéből a' kormány kivétetett, a' tengeri dolgokra ügyelő Minister *Salazar*.

Olasz Ország.

Beszélik, hogy Jan. 17-dik napján Romában a' *Quirinális* palotában titkos *Congregatzió* tartatott légyen, melyben ő Szentsége a' *Jesuita Szerzet'* állapotját 's nevezetesen azt a' történetet terjesztette a' Szent Collégium' eleibe, a' melly ezt a' Szerzetet az *Orosz* birodalomban mostanság érdekelte.

Tivoliban, Terniben, Viterbóban, Orvietóban, Fanóban, Ferentinóban, és Urbínóban már felállítottak a' Jesuitáknak Collegiumaik és Convictusaik. Hasonlók voltak kinyílófélben, *Fermo, Ancona, Macerata, Faenza, és Forli* városaikban.

Már a' *Modenai* Hertzeg is Convictust és Novitziátust nyitattott ezen Szerzet' Számára *Reggióban*, azért, hogy azon hazafiaknak és idegeneknek kívánságaikat telyesittse, a' kik ezekben kívánniak neveltetni gyermekeiket. Itt már 600-ra telt a' tanulólok' száma. Ezek között vannak a' régi Püspöki Seminariumbéli nevendékek is.

Romában a' Pápa parantsolatjára, a' *Szüz Máriának* szenteltetve lévő minden templomokban három napi közönséges ájtatosságok tartattak azért, hogy az isten az *Olasz* országban némely helyeken kiütött pestist nem soká szüntesse-meg.

Az új Kárdinálisok' válosztására nézve ilyen tudósítás jött-ki a' közönséges levelekben, *Romából*: — “

„A' Kárdinálisokat illető nagy *promotzió*, úgy mond, a' melly *Mártzius'* eleén fog történni, nagyon örvendetes a' *Romai* nepre nézve, mivelhogy jó summa pénzt, valami 300 ezer Skudit, fog köz kézre bortsátani, és az új *Purpuratusoknak* megnépesülő háztartássok, tselédjeiknek megszámosodása, sok kenyérnélküllévő szegényeknek kényeret fog adni. Ezek az új Papi Méltóságok tsak *sportulát*; egy 's más apró ajándékot, leg alább is 3 vagy 4 ezer Skudit fognak kiosztani. *Romában* ezelőtt az ilyen fő hivataloknak kiosztásakor fényes vendégségek, illuminátziók, 's egyéb efféle örvendezések szoktak volt esni. Már 25 fő papi Méltóságokat tudósított vagy tudósított Pápa ő Szentsége a' nékiek határozottatva lévő megtiszteltetés felől. A' *Szent Collegium'* tagjainak száma, melly az 1801-dik esztendőtol fogva meg nem újíttathatott, már tsak 29 tagokra szállott valale; kik között van a' még XIV-dik *Clemens*-tol kineveztetett, már 90 esztendőt ért

Kardinalis *Karaffa Trajetto* is, 8 másokkal egyetemben, a' kik *VI-dik Piustol* nevezettek Kárdinálisokká. Már most ismét telyes számra pótoltatnak, és minthogy sokan találattanak az új Kárdinálisok között olyanok, a' kik nem nagy gazdagsággal bírnak, tehát az ilyeneknek Püspöki megyek fognak adattatni, hogy ezeknek jövedelmekből méltóságokhozképpest élhessenek. Az új Kárdinálisok száma ugyan 28 számra tétetik, de még bizonyosan tsak 25-tön határozattak-meg; a' három hátulsók még megváltozhatnak. Azt jegyzik - meg ezen új Kárdinálisokrol, hogy Szerzetes (Klastromi Barát) Papok kozzül tsak az égygyetlenégy *Pater Fontana* van közöttök 's a' régiek között is tsak az egy Kardinalis *Caselli* találattik a' Szerzetes Papok kozzül. Ő a' *Sterviták'* Szerzetéből való. *Sixtusnak* egy Bullája által meg van ugyan határozottatva, hogy a' Kárdinálisok között örökké négy Szerzetes Barátok talaltassanak; 's az is igaz, hogy a' mostani Pápa maga is Benediktinus Szerzetébéli Barát volt: hanem, kétségkívvül a' Szerzetesek között nem talált a' Purpurára elég tálentummal bíró személyeket, 's talám hogy a' *Sixtus* Bullájára siints egy időtol fogva igen szoros vigyázás, ezekert történhetett, hogy a' négy Barát Kárdinálisok száma, a' négy helyett tsak kettőre szaporított.

A' 25 új Kárdinálisok, kinek kineveztetése bizonyos, egyéb rangjok 's születésseknek helyyeszerént is megneveztetve, ezek: — 1). *Severolli* (*Bétsi* Nuntzius). *Faenczai* 2) *Gravina* (*Spanyol* országi Nuntzius) *Siciliai*. — 3). *Galeppi* (a' *Braziliai* Udvarnál van). — 4). *Della Genga* (ezelőtt *Frantzia* országban és *Belgiumban* volt), *Spoletói*. — 5) *Arezzo* (e' volt a' *Petersburgi* és *Florenzai* Udvaroknál), *Palermoi*. — 6). *De-Gregory* (*Secretario del Consilio*), *Palermoi*. — 7). *Pater Fontana* (*Barnabiták* Generálisa és *Consultore del Sant Ufficio*), *Majlandi*, — 8). *Cacciapiatri* (*Uditore del Camera*), *Navarrai*.

— 9). *Vidoni* (Anconában Delegátus volt) Cremonai. — 10). *Nuvo Patrici* (Maggior Domo), Római. — 11). *Lante Sándor* (volt Kintstármester), Római. — 12). *Riganti* (Secretario della Consulta), Római. — 13). *Malvasia* (Assessore del Santo Ufficio), Bolognai. — *Pelagallo* (Uditore de la Camera), Fermoi. — 15) *Zauli* (Secretario dell' immunita), Faenzai. — 16). *Cavalchini* (Római volt Pro-Governatore), Toskánai. — 17). *Morozzo* (Segretario dei Vescovi Regolari), Turini. — 18). *Rusconi*, Bolognai. — 19) *Gardochi*, Spanyol országi. — 20). *Bardaxi*, Spanyol országi. (Ezek mind hárman Rota Anditorai). — 21). *Castiglioni*, Montaltói Püspök. — 22). *Alliata* (Uditore Sanctissimo) *Pisai*. — 23) *Cesari* (Decano della Rotta), Perugiai. — 24). *Quarantotta* (Viceprefetto della Propaganda,) Római. — 25) *Lante Antal* (Decano dei Chierici), Római.

Frantzia Ország.

A' *Bétsi* égygyik újság ilyen megjegyzésekkel való említést teszen a' *Londoni Morning Cronicle* nevű újságnak egy czikelyéről: — “

„Ez az újság, úgy mond, egy név nélkül való írást adott-ki, melyben az író azt az árulást, mellyet Marschal Ney a' maga Királya ellen, kinek ő több más Frantzia Marschallokkal égygyütt hűséget esküdt vala, elkövetett, nem tsak menti, hanem még, mint legtörvényesebb és nagy magasztalásra méltó tselekedetet, oltalmazza és ditséri is. Hogy az író ennek az Apologiának néminémű hitelesítő színt adhasson, neki úgy kellett azt a' Bitangolót, kit a' Hatalmasságok az ő Frantzia országba lett visszaterése után semmi törvények oltalma alá nem tartozónak lenni kihirdettek, mint Frantzia ország' valóságos Fejedelmét, 18-dik *Lajost* pedig, mint a' Fr. thronusnak Bitangolóját előadni. Hanem,

minthogy lehetetlen tagadni azt, hogy Marschal Ney a' több Marschallokkal egyetemben az 1814-dik esztendőben magát 18-dik *Lajosnak* tsakugyan alája adta vala, tehát már most meg kellett az írónak fordítani a' dolgot; 's ezért mondja, hogy az idegen seregek által okoztatott *Contrarevoluzionak* természetéből a' következik, hogy Ney 's az ő Marschal *Collegái*, meggyőzöttetvén a' felől, hogy a' nagy erőnek akkor ellentállani lehetetlen lett volna, tsupán tsak az erőnek engedtek volt. Egyéb eránt (így szoll ez a' betsületes *Apologus*) nem is volt a' *Bonaparte* hazajövele telességgel szükséges annak megmútatására, hogy a' *Bourbonok* Frantzia országban soha sem országolhatnak állandóul, és Ney soha sem képzelhette maga felől azt, hogy őtet mint egy árulót, meg fogják öletni, azért, hogy a' maga hazájának ügyét, egy, tsupán tsak egy, közönségesen 's igazságosan átkoztatott familiának ügyénél előbb betsülte.“ — Hogy (így szoll az említett *Bétsi Ujság*) a' *Londoni Morning Chronicle*-ben ilyen tudomány predikáltatik, ezen senki nem tsudálkozik igen erőssen, a' ki azokat a' principiumokat, mellyek szerént ezen újság naponként íródik, esméri, de már azon (hogy a' leg lágyabb kifejezéssel éljünk) akár ki méltán elbámúlhat, hogy ez az egész írás (t. i. a' *Ney Apologjája*) egy Német újságlevélben is (a' *Frankoniai Merkuribusban*) minden megjegyzés nélkül, mint a' Marschal Ney processusának újformába öltöztetett ábrázatja, Németre által fordítatva, kijöhetett. “

Febr. 6-dik napján lármás ülése volt a' Követek' kamarájának. Marschal *Massena* felett vetélkedtek az Orátorok. A' vetélkedésre egy kérő levél adta az alkalmatosságot, a' melly Marsiliából érkezett a' kamara' eleibe, 's e' volt a' foglalata: Jó leszen a' Királynak igazságos figyelme-tességét Marschal *Massenára* fordítani, minthogy ő minden Frantzia vezérek között a' legnagyobb áruló. — Számosan talál-

tattak a' Képviselek között olyanok, a' kik azt mondták, hogy illetlen dolog leszen ezt a' kérő levelet közönségesen felolvasni, azért, minthogy a' közönséges botsánatot illető törvényben, mellyet a' Király és a' Képviselek már egyenlő akarattal megerősítették, *Massena* sohol kivételtetve nintsen a' botsánatot alól. Mások úgy itéltek, hogy ez a' kérő levél régiebb lévén, mint a' megbotsátásról szolló törvény, tehát semmit nem ellenkezik ennek felolvastatása a' törvénnyel. Sok szóbeszéd után voksolás alá botsátotta az Elölülő a' kérdést, de csak úgy, hogy a' kik a' levélnek felolvastatását kívánják, álljanak fel, az ellenkezők maradjanak leülve. A' felállók sokkal többen lévén, a' levél felolvastatott. Néhány száz emberektől volt aláíratva. Azután a' jött kérdésbe, hogy mit csináljanak véle. *Hyde de Neuville* azt jóvalotta, hogy adják által a' Hadi Ministernek, mivelhogy szükséges dolog az, hogy a' Minister illendően esmérje az olyan embereket, a' kiket talám még valamely hivatalokra ki akar nevezni. —

A' Párisban elfogattatott három Anglusokrol ilyen okoskodás jött ki egy Helvetziai közönséges levélben: — „Ezen tárgyra nézve, úgy mond, igen visszafordult ítéleteket nyilatkoztattak ki valamint az Anglus úgy a' Frantzia újságírók közül is némelyek a' népek' törvényére való tekintetben. Az Angliai Ministerialis levelek annyira mentek, hogy még azt is erőssítették, hogy ezen elfogattatott embereket, ha mindjárt az Anglus Követséghez tartoztak volna is, még is köteles lett volna a' Frantzia Országlószéknek megíteltetés végett által adni az Anglus Követ. Mi pedig, így szoll a' Helvétus író, mint publicisták, ekképpen gondolkodunk: — „Az elfogattatott személyek, a' Fr. tartományokat elfoglalva tartó szövetséges armádnak, vagy tagjai, vagy nem tagjai. Ha tagjai, ezen esetben telyességgel nem lehetett volna őket elfogattatni, mivelhogy ez az ár-

máda egészen különös társaságot, a' Státusban Státust formál, 's ennek tagjai telyességgel nem függhetnek mástól, hanem csak a' magok katona tiszti karjaiktól, 's ezek a' magok Fejedelmeiktől. Ellenben, ha sem ezen armadához sem a' Párisi Anglus Követséghez nem tartoztak, hanem csak mint idegenek úgy laktak Párisban a' Frantzia törvényeknek oltalmazása alatt: már ezen esetben még csak kérdésbe sem lehet hozni, hogy ezen Státusnak jussa ne lett volna arra, hogy a' maga határain belől találtató embereket, a' magok bűnös tselekedeteikért a' maga tulajdon törvényszéke eleibe ne állitathassa 's meg ne íteltethesse. Még csak arra sintszen szüksége ezen esetben a' Frantzia Országlószéknek, hogy csak kérdést istegyen érette az Anglus Országlószéknél. Gondolják azonközben, hogy a' Frantzia Király, minekutánna ezen emberek' ügyének megvizsgálata a' Frantzia ítélőszék előtt lefolyt, őket ha, tsakugyan büntetésre méltóknak fognak találtatni, megbüntettetés végett, maga önként által fogja adni az Anglus Országlószéknek.

(A' többit lásd a' Toldalékban.)

(*) — A' Jesuitákat illető Orosz Császári Ukas: — “

„A' külső dolgoknak szerentsés elvégzése után az istentől réánk bízott kedves hazába vissza érkezvén, sok hozzánk intéztetett tudósítások, panaszok, és jelentések által, az itt következő környűlállások adattattak értésünkre. Midőn a' Jesuiták' Catholicus Barátokból álló Szerzete a' Pápa' Bullája által eltöröltetett volna; midőn annak tagjait tulajdon Státusaiból maga a' Pápa is kitiltotta 's őtet ebben minden más Hatalmasságok követték volna; midőn már a' megállapodásra sohol helyek nem lett volna: csak egyedül az Orosz birodalom vala az, melly az emberiségnek és a' religiói türelemnek princípiumai által vezéreltetvén, őket a' maga kebelé-

ben bántódás nélkül megszenvelte, nékiek menedék helyet engedett, 's hatalmas oltalmazása alá fogadta a' futókat; az ő reli-giói foglalatoskodásokban őket keskenyebb határok közzé telyességgel nem szorította; őket attól sem erőszak, sem elnyomás, sem tsábitások által elvoanni nem iparko-dott: de a' mellyért más felől ő is, hűsé- get, engedelmességet, és basznot várt től- lők. Ily reménységgel megengedettett va- la nékiek, hogy az ifiuságnak nevelésére és tanítására adják magokat. Az atyák és anyák legkissebb félelmeskedés nélkül réá- jok bízták, a' tudományokban és erkölts- ben való formáltatás végett, gyermekeiket. Most azonközken úgy nyilatkozik-ki a' do- log ellenemondhatatlanúl, hogy ők, a' há- ládatosság' kötelességeiről elfelejtkezvén, 's a' keresztényi szelídség' lelkétől eltávoz- ván, a' helyett, hogy egy idegen Státusban mint békességszerető polgárok úgy éltek volna, a' nálunk ősi időktől fogva uralko- dó igaz Görög Religiónak, mellyen a' mi országló páltzánk alá vettetett népeknek békessége és boldogsága, mint valamelly megmozdittathatatlan kősziklán úgy fekszik, kárt tenni, mérészlettek. A' bizodalmat, mellyel megajándékoztattak vala, arra visz- szaélésre kezdték fordítani, hogy a' réájok bízott ifiakat, még az aszszonyi gyengébb nemből valókat is, a' mi hitünktől elide- genítették, 's a' magokéra való általállásra vették. De hát, valamelly embert arra venni, hogy a' maga vallását, hogy szü- léinek vallását elhagyja; ó benne a' maga hite' sorsosaihoz, a' maga polgártársaihoz való sze- retetet, megfojtani; őtet a' haza' lelkétől elidegeníteni; a' familiák közzé czivódás' és haragoskodás' magvát hintezni; a' test- vért testvértől, a' fiat az apjától, a' léányt az anyától elszakasztani; egy közönséges anyaszentegyháznak tagjai között megha- sonlást gerjeszteni: hát mind ezekben áll- é a' békességszerető istennek 's az ő egy-

gyetlenégy szülött fiának, az istenember Kristusnak, a' ki azért ontotta-ki érettünk a' maga szent és tiszta vérét, hogy tsendes és békességes életet éljünk, akarhatja és ki- vánsága? Ilyen dolgoknak elkövetése után nem tsudálkozunk többé azon, hogy ez a' társaság minden Hatalmasságoktól elker- gettetett és sehol meg nem szenvedtetett. Melyik Státus szenvedhetné- meg a' maga kebelében a' czivódás- és egyenetlenkedés- támasztókat? ... Ilyen környűlállások kö- zött, hűséges népünknek boldogságára cél- zó gondoskodásunk által vezéreltetvén, 's a' rosznak, hogy gyökeret ne verhessen, érett állapotra ne juthasson, 's keserű gyü- mőltstöt ne teremhessen, még származásá- ban való megfojtatását, szent és az okos- sággal megégygyező régulának lenni tart- ván, parantsóljuk, a' mint következik: — 1)ször, hogy az itt lévő Romai Szentégy- ház tétettessék vissza arra az állapotra, melyben volt a' mi idvezült édes atyánk- nak a' ditsősséges emlékezetű *Második Ka- talin* Császárnének országlása, alatt 's az 1800-dik esztendőig — 2)ször, hogy *Pe- tersburgból* minden Jészuita szerzetbeli Ba- rátok küldtessenek-ki, és — 3)ször, hogy tiltattassék- meg nékiek a' mi két fő városunkban való megjelenés. A' mi hely- tartó Politziai 's a' nép' megvilágosodására ügyelő Ministereinknek eleikbe különös útasításokat küldöttünk a' végre, hogy ezen parantsolatunknak siettséggel való bétölte- tésére megkivántató eszközöket elővegyék; az itt lévő Romai Catholicus Metropolitára pedig réa' bizattatott, hogy az istentiszte- letnek kiszolgáltatását az itt lévő egyéb Ro- mai Catholicus Papok által félbeszakadás nélkül vitettesse véghez mind addig, míg e' végre más Romai Catholicus Szerzetbeli Barátok meg nem érkeznek. Költ *Peters- burgban* Dec. 20-dikán, 1815-ben. — “

„ Sándor.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro 15.

(A' Magyar Kurir 15-dik darabjához.)

Magyar Ország.

A' Pesti újságlevelekben ezeket olvasuk: —

Szives öröm és köz tisztelet inneplette-meg Budán és Pesten Februarius 12-dikén Felséges Urunknak születése' napját, mellyet minden hív Alattvalói áldásokkal tétznek. Budán ugyan Ő Fő Herczegségének Udvarában megjelentek a' fő Papok, a' Polgári fő Hivatalok, és a' Katonaságnak Vezérei a' Városi Elöljárókkal, és ezen fényes gyülekezetben szóval is jelentvén a' szives óhajtásokat, az Egek Urának áldása' kikérésére a' Királyi vár' templomában tartatott Isten tiszteleten méltóságos ájtatossággal jelen voltak, melly alatt a' Máriásy Ns. Regementnek Granatéros Batalionja tisztelet lövéseket tett; a' bástyákról pedig az ágyúk dörgöttek. — Pesten a' Királyi Curia, a' Ns. Vármegyének Tisztviselőji, és a' Városnak mind Elöljáróji, mind fegyveres Polgárjai díszes készülékben a' fő Plébánia templomba gyülekeztek, hol Mélt. Báró *Prényi Károly* Püspök a' mise áldozatját az egész nép' nevében az Istennek bemutatta, melly alatt a' Katonaságnak és a' mozsár ágyúknak lövöldözései zengettek. Különösen innepelte a' Pesti Királyi Universitas ezen napot, a' maga templomában a' Tanítóknak és Tanítványoknak jelenlétekben pompás misét tartván. — Szokott buzgósággal és háládatossággal tisztelte az Ájtatos Iskoláknak Szerzete is; mert a' Gymnasiumbeli Ifjúságot előbb innepi misére öszszegyűjtvén, annak végével sok érdemes hallgatók előtt Tisztelendő Professor Deáky Ur, az Ékesenszóllásnak Ta-

nítója, válogatott tárgyakról szóló beszédében Felséges Urunknak minden rendekre kiáradó nagy érdemeit ékesen magasztalta, 's mind a' maga Szerzetének, mind az Ifjúságnak: sőt az egész Országnek is háládatosságát érzékeny szívvel kifejezte.

Azon pusztító Orkánról, melyről a' 13-dik számú Magyar Kurir' toldalekjában röviden emlékeztünk, már több rendbéli tudósításaink érkeztek, mellyek között, most itt következik kettő: —

Tisza Földvárrol Febr. 5-dikén 1816-ban: — Egész Januarius hónap az utolsó napokig folyvás olvadással telt el, 's egész napokon is eltartott a' sűrű bűdös, és állathatatlán nagy köd, míg végre 28-dikán egészszén kitisztult az ég, tsipős éjszaki szél állott elő, 's virradóra már az útnak indult Tisza jegét ismét megállította, 's délelőtti 8 órára olly hó zivatart hozott, hogy ahoz hasonlóra az éltes emberek sem emlékeznek. A' szél mind inkább inkább dühösködött, 's tsak 31-dikén virradtakor állapotodott le. Irtóztatók, és leirhatatlanok azon károk, mellyeket ezen hatvan órákig folyvást tartó hó zivatar okozott; a' szabad ég alatt tanyázó Gulyákat, Birka, és juh nyájakat vagy falkastól a' hó alá temette, vagy széllyel szórván a' mezőségen többnyire előlte, a' Körös vize mentében olly sűrűen feküdt a' dög, hogy sok helyeken nagy kiterjedésig, egygyik dögről a' másikra kellett lépni, 's illy veszedelemnek nemtsak a' szabad ég alatt tanyázó harmok valának tárgyai: hanem még a' jó istállóknak teleltettek is; mert sok nagy épületeket ledöntött, 's a' marhákat oda nyomta, másutt egész istállókat bétemetett; sok erős épületek, templomok,

és számos tornyok károsodtak meg; sok útzárók és pásztor emberek fagytanak el. Ily szomorún kezdődött nálunk az esztendő, pedig már különben is nagy aggodalomban valánk őszi vetéseink eránt, a' melyeket a' sok miliom egerek, a' mellyek még most is, ellent nem állván, az őszi és téli időnek sok féle viszontagságai, többnyire életben vagynak, többől egy átaljában kirágtanak!

Ugyan ezen veszedelem' leírásának folytatása egy más levélből, a' melly *Orosz házárol* (*Békes vármegyéből*) Febr. 5 - dikén indúlt: —“

„A' milyen rövidek ezek a' sorok, 's a' milyen könnyű ezeknek elolvasása, éppen ily terhesen fekszik sziveinken az ezekben befoglaltatva lévő dolog, 's éppen ily sokáig meg fognak nállunk erre sokak emlékezni. A' feljebb leirt rettenetes napok között az elsőbeken oly setette tettek a' levegőt a' szél és hó, hogy az embernek maga körül két lépésnyire látni nem lehetett. A' hol a' fedelen csak legkissebb lyuk találtatott, annyi hó behullott rajta, hogy az egész padlást eltöltötte. Nállunk egész házakat eltemetett a' hó, más házaknak a' ki 's bé járások' útjat dugta-bé; némelly kapuk előtt hegyformára halmazódott fel a' hó, úgy hogy csak ezen által lehet bémenni az udvarra. Azonban, ha némelly helyeken 2 's 3 ölnyi mélységű hó van, vannak más olyan környékek, a' mellyekről egészszzen elseprette azt a' szél. Csak ezelőtt 48 esztendővel a' Husvét innepét megelőző hétnek három első napjaiban volt még egyszer, a' mostan élő embereknek emlékezetekre, ilyen idő, a' melly mint a' mostani, sok familiákat, a' kik majól birták magokat, hónapra szegényekké tett. A' mostani sok kárvallást, kivált ezen vidékeken, a' hol a' gazdaságnak legvirágzóbb ága a' marhatartás, főképpen az okozta, hogy a' gazdák a' Januáriusi napoknak kellemetessége

által arra az igen idő előtt való gazdálkodásra vétették, hogy nyájaikat a' pusztákra kihajtották, a' hol ezeket ez a' rendkívül való zivatar, hó, és fagy, véletlenül meglepven, nagy részint mind oda lettek, nem csak a' barmok, hanem még a' pásztorok is. Némelyek helyben állva fagytak meg; másokat a' szél a' vízbe tsapkodott, a' hol vagy megfagytak, vagy oda fúltak. Vannak sok olyan parasztok és pusztáarendások, a' kiknek egész nyájjaikból semmi meg nem maradt. Egy ide való gazdának 540 darab juhából 24, egy másiknak 600-ból 12 maradt meg; egy harmadiknak pedig, egy darab sem. Az *Apátzai* pusztán egy árendásnak 900 ökrei között elveszett 400 darab. Egy *Bánhegyesi* árendás, a' ki 560 darabból álló gulyáját, melly a' *Ropancsi* pusztán telelt, éppen most hajtatván által a' *Bánhegyesi* pusztára, ez a' fátális idő ezt is meglepte éppen az útban, 's csak 30 darab maradt meg belőlle. Innen *Orosz házárol*, három ember veszett-el, tudni illik 2 jühpásztor és egy gulyás. Azok az *Aradi Velitesek*, kiknek hasonló történetekről már emlékeztünk, úgy jutottak erre a' szerentsétlenségre, hogy innét, a' hova 28 - dikben érkeztek vala, 29 - dikben *Komlós* felé tovább indulván, az útat, a' nagy hófúvások miatt eltévesztették, 's egy *sárazérhez* vetődtek, a' melly most vízzel telelén, néhányak oda veszték közöttök. (Az oda vesztett embereket 25 - re, a' lovakat 50 - re teszi ez a' tudósítás). — Ilyen keservesek a' *Csábai*, *Komlói*, *Vásárhelyi*, *Makói*, *Szarvasi*, *M. Berényi* 's egyéb ezen környéki helységekből érkező minden tudósítások. “

Nagy Kanisán, *Feldmarschal - Lajtnánt* *Báró Splényi Ignác* úr ó Nagyságának 's *T. N. Szala Vármegye* küldöttjeinek jelenlétekben Jan. 16 - dikán ment véghez a' Tisztelt Vármegyétől kiállittatva volt könnyű Lovas' seregnek széllyel való oszlattatása, melynek alkalmatosságával ér.

zékeny beszédet intézett a' nevezett Generális a' vitézekhez. Azután a' Ns. Várme-gye kinyilatkoztatta a' maga határozásait; u. m. 1.) hogy a' Generális Urnak válasza szerént Ő Felségének 100 lovat kíván ajándékban bemutatni. 2.) hogy a' Tiszt Uraknak a' Sereggel való fáradozásaikért és szolgálatbeli vitézkedésekért egy egy paripát ajándékoz. 3.) A' Strázsamestereknek is az ő lovaikat oda engedi 4-er) a' többi lovaknak kótyavetye által bėjövendő árrokból a' Vitézeket e' képpen kívánja megjutalmazni: u. m. a' Káplároknak 90; a' közlegényeknek pedig 45 forintot rendelvén. Melly szép rendelések valamint a' Várme-gyének nemes gondolkodását megbizonyították, úgy a' Seregek Vitézei által méltó tisztelettel és háládatossággal fogadtattak.

Folytatása a' Frantzia országi dolgoknak.

Febr. 6-dikán a' mise után a' Marschallok szálájában lévén a' Király, a' Párisi nemzeti őrző seregből két fiatal embzrek mentek eleibe, 's egy kérő levelet nyújtottak-be néki, melyben azt kívánják, hogy a' híres képfestőnek *Dávidnak* engedje-meg az ott való lakást. A' kérő levelet *Dávidnak* minden tanítványai 's a' szép mesterségeknak sok más betsülői aláírták. Mint-hogy a' Convent idejében, 's mint ennek tagja, ez a' Dávid is a' 16-dik *Lajos* megölettetésére voksolt volt, most *Brüssselben* tartózkodik.

Azok között a' Királygyilkolók között, a' kik mostanság *Brüssselbe* megérkeztek, említik a' hiresebbek között, *Cochon-Lap-parent*, *Goupilleau*, és *Letourneur* nevűket. Az utolsó az, a' ki régen Direktor volt.

Merlin, Rigába vette útját, passust kápván oda. Általában vevén sokan szándékoznak közülök az Orosz birodalomban megnyomúlni. — A' *Brüsseli* újság levél a' *Cambaceres* oda való megérkezéséről emlékeztvén, azt jegyzi meg, hogy ha így megy a' dolog, *Brüssselben* nem soká egész Nemzeti Conventet formálhatnak a' Királygyilkolók.

Nagy Britannia.

A' *Londoni* ritkaságok között emlitenek most az újságok három *Lapponiai* szegény lakosokat, a' kik *Gothenburgból* vitték magokat által Angliába, és spekulázióra mentek oda. Legvállogatottabb *Lapponiai* vadhust vittek eladni, mellyel, minekutánna a' partra kiszállottak, 5 szánat raktak-meg, 's úgy viszik London felé. A' vad', mellyet visznek, katsából, erdélyi tyúkokból, 's minden afféle ritka szárnyas állatokból áll, mellyek régen igen kedves eledeleik voltak az Anglusoknak, de már most Angliából kipusztultak. Előre írják a' *Londoni* újságok, hogy melly nagy pompával és sok nézők között fogják ezek a' *Laplandusok* a' *Londoni* utzákon a' magok bemeneteljeket tartani.

Hogy Amérikában a' *Karthagénai* 's az ehez tartozó *Venezuelai* minden tartományok az Anglus Országlószéknek ajánlást tettek az eránt, hogy magokat Anglus oltalom alá adják, bizonyos. Kérdés, hogy valyon elfogadja-e Anglia az ő ajánlássokat. A' *Star* nevű *Londoni* újság azt mondja, hogy ha Anglia egy ily nagy *aquisitiót* a' keziből kibotsát, kinevetteti magát. Mások másképpen gondolkodnak, sőt találatnak olyanok is, kik azt erőssítik, hogy már kinyilatkoztatta volna az Anglus Országlószék, hogy nem fogadja-el ezt az ajánlást.

Febr. 17-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 365 1/4 forintot Váltótzélában. Egy Császári aranyért 17 fl. 3 kr.